

ผลการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษาที่มีต่อ
ความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Effects of Thai Language Instruction Using Interactive Writing Strategy and Balanced
Literacy Approach on Written Expression Ability of First Grade Students

สิโรตมภ์ จูย์เปี่ยม¹ และ วรวรรณ เหมชะญาตี^{2*}

Sirodom Juypiam¹ and Worawan Hemchayart^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษาที่มีต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษากับค่าเฉลี่ยคะแนนของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบปกติ ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนแสนแสบ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน โดยห้อง 1/1 จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษา และห้อง 1/2 จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบปกติ ระยะเวลาทดลอง 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความสามารถในการเขียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย, กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบ, แนวสมดุลภาษา, ความสามารถในการเขียน, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

¹ นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Graduate Student in Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: sirodom.juypiam@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Lecturer in Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: worawan.h@chula.ac.th

* Corresponding author

(หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช)

Abstract

The purposes of this quasi-experimental research were: 1) to study the effects of Thai language instruction using interactive writing strategy and balanced literacy approach on written expression ability of first grade students; 2) to compare the effects of Thai language instruction between the experimental group and the control group. The samples were 50 first grade students studying in the second semester in the 2020 academic year at Seansab school under Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. Room 1/1 contained the experimental groups and 1/2 contained the control group. Each consisted of 25 students. The experimental duration was 10 weeks. The data were collected through the writing expression ability test. Data analysis was statistically analyzed using the arithmetic mean, standard deviation, and T-test. The research findings were: 1) after the experiment, the experimental group had higher mean scores in written expression ability than those of before at .05 level of significance; 2) after the experiment, the experimental group had higher mean scores in written expression ability than those of the control group at .05 level of significance.

Keywords: Thai language instruction, interactive writing strategy, written expression ability, balanced literacy approach, first grade students

บทนำ

ด้วยนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในปี 2558 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการเรียนของนักเรียน โดยกำหนดว่า “เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออกเขียนได้และต้องมีระบบการประเมินที่เป็นรูปธรรม” ในการนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนปี 2559 พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ที่ ร้อยละ 70.61 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการเขียนมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ที่ ร้อยละ 66.86 นอกจากนี้การเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละสังกัด พบว่า ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านออกเขียนอยู่ ร้อยละ 67.75 และค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการเขียนของนักเรียนอยู่ที่ ร้อยละ 58.18 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของผลการประเมินระดับประเทศ สอดคล้องกับการสำรวจสภาพและปัญหาของการพัฒนาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่านและการเขียน ซึ่งจากการสำรวจครูประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดต่างๆ พบว่า ปัญหาการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พบในท้องที่สอนมากที่สุด คือ การเขียนไม่คล่อง เช่น การเขียนสะกดคำ การประสมคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา การเขียนข้อความหรือประโยคยาวๆไม่ได้ (สร้อยสน สกลรักษ์, 2560)

จากข้อมูลข้างต้นบ่งชี้ถึงปัญหาด้านการเขียน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นการสอนโดยการอาศัยหลักการที่กำหนดให้ตัวอักษรและสระเป็นสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่แทนเสียงทำให้เกิดการ

ประสมเป็นคำ โดยเริ่มออกเสียงพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และการออกเสียงเป็นคำ การสอนแบบนี้ผู้เรียนจะต้องจำพยัญชนะให้ได้ทั้งหมดแล้วจึงนำสระมาประสมให้อ่านแล้วจึงฝึกเขียน การสอนด้วยวิธีดังกล่าวนิยมนำมาสอนกันโดยทั่วไป แต่มักจะเกิดปัญหากับเด็ก คือ คำที่นำมาใช้ในการอ่านเขียนไม่มีความหมายทำให้เด็กไม่สนใจและเบื่อหน่ายต่อการเรียน (บันลือ พฤษะวัน, 2538) แนวสมดุภาษาจึงเป็นทางเลือกในการสอนภาษาที่เหมาะสม เพราะให้ความสำคัญกับความสมดุลของการจัดกิจกรรมการฟัง พูด อ่าน เขียน การใช้วรรณกรรมและกลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาที่เป็นไปอย่างมีความหมายตัวเด็ก (อารี สันหวี, 2550) ซึ่งคำนึงถึงความหลากหลายของกิจกรรม ความสามารถและบทบาทของเด็กในระหว่างทำกิจกรรม และทักษะที่เด็กต้องได้รับการพัฒนาเป็นสำคัญ (Reif & Heimburge, 2007) โดยแนวสมดุภาษานี้มองว่าการสอนที่เด็กจะสามารถประสบความสำเร็จด้านการอ่านเขียนนั้นจะเกิดขึ้นได้ผ่านการจัดการเรียนการสอนและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนเด็กในหลายรูปแบบโดยมีครูคอยให้การช่วยเหลือในระดับที่แตกต่างกันตามความสามารถของเด็ก (Tompkins, 2018)

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้นการนำกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนแนวสมดุภาษาจึงมีส่วนช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเขียน เนื่องจากกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบ เป็นวิธีการที่ใช้ในการสอนเขียนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เมื่อเด็กและครูผลัดกันพูดและเขียนข้อความ ซึ่งครูมีบทบาทในการแบบอย่างในการใช้ภาษาเขียนอย่างถูกต้องตามหลักภาษา และให้การชี้แนะทางภาษาแก่เด็กตามระดับความสามารถซึ่งสามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ (McCarrier et al., 2000) โดยในระหว่างการทำกิจกรรมเด็กจะได้รับประสบการณ์ทางภาษาหลากหลายรูปแบบที่มีความหมายต่อการเขียน รวมถึงทักษะที่มีความสำคัญต่อการเขียนซึ่งเด็กจะนำไปประยุกต์ใช้ในเขียนอิสระ (Button et al., 1996)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ได้กล่าวมา จึงจำเป็นต้องหาแนวคิดวิธีการสอน หรือกลยุทธ์เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุภาษาที่มีต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมุ่งหวังให้นักเรียนสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง และประโยชน์ต่อการเรียนในระดับต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุภาษาที่มีต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุภาษากับค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแบบปกติ

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในงานวิจัยได้ดำเนินการโดย ศึกษาความเป็นมา ความหมาย เป้าหมาย องค์ประกอบ ลักษณะ ขั้นตอนของกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุภาษา ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ความหมาย ทักษะการเขียน และองค์ประกอบการประเมินความสามารถในการเขียน รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

2. ประชากรและตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการคัดเลือกประชากร และกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครที่มีรายงานผลการประเมินค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ประจำปี 2559 น้อยกว่าร้อยละ 70 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

2.2 ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ในโรงเรียนแสนสุข สังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีกระบวนการดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้โรงเรียนแสนสุข สังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกคือ

- (1) เป็นโรงเรียนเปิดสอนในระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษา
- (2) เป็นโรงเรียนที่ครูและผู้บริหารให้ความร่วมมือในการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ
- (3) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียน
- (4) เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนต่อห้องไม่เกิน 35 คน
- (5) ครุจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก จากจำนวน 5 ห้องเรียน ได้ห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 และห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 จากนั้น จึงได้ห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม

3. การเข้าถึงและการพิทักษ์สิทธิตัวอย่างวิจัย

ผู้วิจัยมีการดำเนินการเข้าถึงและพิทักษ์สิทธิตัวอย่างในการเก็บข้อมูลดังนี้

3.1 ติดต่อโรงเรียนแสนสุขเพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนในการเก็บข้อมูลวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 โดยชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย

3.2 ติดต่อครูประจำชั้นเพื่อทำการส่งเอกสารข้อมูลสำหรับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและหนังสือยินยอมการเข้าร่วมในการวิจัยให้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยชี้แจงรายละเอียดของ

การวิจัย พร้อมชี้แจงผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยจะรักษาสิทธิความเป็นส่วนตัวของนักเรียนผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ

ภาพ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบ (McCarrier et al., 2000)	หลักการสอนตามแนวสมดุลภาษา (Rief & Heimburge, 2007)
<ol style="list-style-type: none"> 1) การเตรียมพื้นฐานประสบการณ์ทางภาษา ผ่านการพูดคุยแบ่งปัน ประสบการณ์ ความรู้ และการอ่านวรรณกรรม 2) การพูดคุยเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของข้อความ เพื่อกำหนดรูปแบบเนื้อหา และรูปแบบของการเขียน 3) การเรียบเรียงข้อความผ่านการพูด เพื่อใช้ไวยากรณ์ได้ถูกต้องตาม หลักภาษาและสร้างความเข้าใจในการเขียน 4) การสร้างข้อความ เป็นการสลับบทบาทในการเขียนของครูและเด็ก 5) การอ่านซ้ำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อความ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ เนื้อหาและความถูกต้อง 6) การทบทวนข้อความ เพื่อกำหนดให้เด็กสะกดคำ หรือการอ่านคำศัพท์ ที่ไม่คุ้นเคย 7) การสรุปคำศัพท์ หรือสิ่งที่เด็กเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน 8) การจัดกิจกรรมการเขียนที่หลากหลายรูปแบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดเตรียมวรรณกรรมและสื่อทางภาษาที่มีคุณภาพและ หลากหลายเพื่อให้เหมาะกับความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 2) จัดการเรียนการสอนโดยพัฒนาทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างครบถ้วน 3) บูรณาการทักษะทางภาษากับเนื้อหาวิชา หรือวรรณกรรมเข้ากับ หน่วยการเรียนรู้ 4) จัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ที่ แตกต่างกันของเด็ก โดยให้มีการทำงานกลุ่มและเดี่ยวเพื่อประยุกต์ใช้ ทักษะ ความรู้

หลักการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษา
<ol style="list-style-type: none"> 1. การเตรียมพื้นฐานการเขียน เป็นการพูดคุยแบ่งปันประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ จากการฟังหรืออ่านวรรณกรรมและสื่อทางภาษา 2. การวางแผนการเขียน เป็นการพูดเพื่อเลือกรูปแบบ ระบุเนื้อหาของเขียนและลำดับความคิดเป็นคำพูดที่เป็นข้อความในภาษาเขียน 3. การเขียนข้อความ เป็นการสลับบทบาทของครูและเด็กในการเป็นผู้เขียนอย่างสมดุลตามจุดประสงค์ที่กำหนด 4. การปรับปรุงข้อความ เป็นการอ่านตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาหรือแก้ไขให้ถูกต้องตามหลักภาษา 5. การสร้างความเข้าใจ เป็นการการจัดกิจกรรมเพื่อกำหนดให้เด็กเกิดความเข้าใจการสะกดคำ หรือการอ่านคำใหม่ 6. การสรุปการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการสรุปคำ หรือสิ่งที่เด็กเรียนรู้ที่ทำให้เด็กสามารถต่อยอดความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ด้วยตัวเอง 7. การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นการจัดกิจกรรมการเขียนหลากหลายรูปแบบให้เด็กจากการทำงานเดี่ยว เป็นกลุ่ม หรือเป็นคู่

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุลภาษา
<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นสร้างประสบการณ์ (10 นาที) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ฟังนิทาน เรื่องสั้น บทร้อยกรอง คำคล้องจอง หรือปริศนาคำทายผ่านสื่อ 1.2 พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ 2. ขั้นให้ความรู้ใหม่ (20 นาที) <ol style="list-style-type: none"> 2.1 อธิบายความรู้หรือทักษะทางภาษาใหม่และยกตัวอย่างประกอบ 2.2 ระดมสมองเพื่อกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาของเขียน 2.3 ผลัดกัน พูดเรียบเรียงเนื้อหาและเขียนข้อความตามที่เรียบเรียงไว้ 2.4 อ่านทบทวนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขข้อผิดพลาด 3. ขั้นฝึกฝนการเขียน (15 นาที) <p>ฝึกเขียนเป็นกลุ่มย่อย รายคู่ หรือรายบุคคลผ่านสถานการณ์ใหม่</p>

ภาพ 1 (ต่อ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ชั้นสรุปการเรียนรู้ (5 นาที) พูดคุยสรุปการเรียนรู้ร่วมกัน และตรวจสอบความเข้าใจผ่านกิจกรรม

ความสามารถในการเขียน
1. การเขียนสะกดคำ 2. การเขียนประโยคอย่างง่าย 3. การเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับบริบท 4. การเขียนตามวิธีการเขียน

4. การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

4.1 การกำหนดเนื้อหา

1) ผู้วิจัยวิเคราะห์คำศัพท์จากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย เนื้อหาในข้อสอบปลายภาควิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บัญชีคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแสนแสบ

2) ผู้วิจัยนำสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่วิเคราะห์ได้มาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

4.2 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

ผู้วิจัยพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จำนวน 100 แผน ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง จำนวน 50 แผน และสำหรับกลุ่มควบคุม จำนวน 50 แผน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่ม

5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความสามารถในการเขียน โดยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ศึกษาวิธีในการประเมินการเขียน องค์ประกอบการประเมินความสามารถในการเขียนรูปแบบของแบบทดสอบ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.2 กำหนดโครงสร้างแบบทดสอบความสามารถในการเขียนตามประเด็นที่ศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน รวมทั้งหมด 15 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน รวมคะแนน 30 คะแนน ดังตาราง 1

ตาราง 1

โครงสร้างแบบทดสอบความสามารถในการเขียน

ตอนที่	ความสามารถในการเขียน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	ข้อ	จำนวนข้อ	คะแนน
1	การเขียนคำที่ประสมด้วยสระ	30	1-9	9	9
	การเขียนตามวิธีการเขียน	30			9
2	การเขียนประโยคอย่างง่าย	20	1-6	6	6
	การเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับบริบท	20			6
รวม		100	15	15	30

5.3 สร้างแบบทดสอบความสามารถในการเขียน มีลักษณะเป็นแบบทดสอบคู่ขนานที่ใช้ในการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยครูเป็นผู้อ่านคำสั่งให้เด็กฟังและตอบคำถามในแบบทดสอบที่จัดเตรียมไว้ แบบทดสอบความสามารถในการเขียนมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเขียนคำศัพท์ มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 9 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 18 คะแนน

ตอนที่ 2 การเขียนประโยค มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 12 คะแนน

5.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดในการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) พบว่า มีค่าโดยรวมอยู่ที่ 0.95 ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เป็นค่าที่ยอมรับตามเกณฑ์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป (วรณี แกมเกตุ, 2551)

2) ทดลองนำร่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่าง แต่ไม่ใช่ตัวอย่าง คือ โรงเรียนโอง่าง สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 28 คน โดยทดลองนำร่องในคาบเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 1 คาบ พบว่า เวลาในการทำแบบทดสอบของเด็กยังไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

3) นำแบบทดสอบความสามารถในการเขียนมาวิเคราะห์หาค่าระดับความยาก หาค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงพบว่า มีค่าระดับความยากระหว่าง 0.3-0.8 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.2-0.7 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.724

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการยื่นเอกสารคำร้องจดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากคณะครู ศาสตราจารย์ทางกรมมหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำจดหมายขอความร่วมมือ ในการทำวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนดังกล่าว และชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย

6.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ มี รายละเอียดดังนี้

1) ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการเขียนไปใช้กับตัวอย่าง เป็น ระยะเวลา 1 คาบ (50 นาที) กลุ่มทดลองในช่วงเวลา 12.00 - 12.50 น. และกลุ่มควบคุมในช่วงเวลา 12.50 - 13.40 น. จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

2) ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน โดยกลุ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบและแนวสมดุล ภาษา ในช่วงเวลา 12.00 -12.50 น. (50 นาที) ส่วนกลุ่มควบคุมใช้แผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย แบบปกติ ในช่วงเวลา 12.50 -13.40 น. (50 นาที) โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่ม

3) หลังการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการเขียน (ฉบับเดิม) ไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 คาบ (50 นาที) กลุ่มทดลองในช่วงเวลา 12.00 -12.50 น. และกลุ่มควบคุมใน ช่วงเวลา 12.50 -13.40 น. จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

7. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการเขียนมา วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้น นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน รูปแบบตารางประกอบความเรียงดังต่อไปนี้

7.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการ ทดลอง โดยการทดสอบค่าที (dependent sample *t*-test)

7.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (independent sample *t*-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการ ทดลอง

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการ เขียนสูงสุดคือ การเขียนประโยคอย่างง่าย ($M = 5.64$) รองลงมาคือ การเขียนสะกดคำ ($M = 4.92$) การใช้คำ ให้เหมาะกับบริบท ($M = 4.88$) การเขียนตามวิธีการเขียน ($M = 4.12$) ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการเขียน	กลุ่มทดลอง (n = 25)					
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
	M	SD	M	SD		
การเขียนสะกดคำ	1.72	1.96	4.92	2.75	7.21	.00*
การเขียนประโยคอย่างง่าย	2.08	2.34	5.64	0.70	8.46	.00*
การใช้คำให้เหมาะกับบริบท	2.16	2.54	4.88	1.42	6.32	.00*
การเขียนตามวิธีการเขียน	0.88	0.97	4.12	2.36	8.24	.00*
รวม	6.68	6.59	19.56	6.53	11.409	.00*

*p > .05

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

พบว่า หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

ความสามารถในการเขียน	กลุ่มทดลอง (n = 25)		กลุ่มควบคุม (n = 25)		t	p
	M	SD	M	SD		
	การเขียนสะกดคำ	4.92	2.75	3.88		
การเขียนประโยคอย่างง่าย	5.6	0.70	4.04	2.24	3.40	.001*
การใช้คำให้เหมาะกับบริบท	4.88	1.42	3.68	2.28	2.228	.031*
การเขียนตามวิธีการเขียน	4.12	2.36	2.86	2.34	2.16	.036*
รวม	19.56	6.59	14.44	8.85	2.23	.024*

*p > .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเขียนสะกดคำ การเขียนประโยคอย่างง่าย การใช้คำให้เหมาะกับบริบท และการเขียนตามวิธีการเขียน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงอภิปรายประเด็นสำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้

1. การเขียนสะกดคำ

ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียน ด้านการเขียนสะกดคำ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 4.92 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.88 ทั้งนี้เป็นในชั้นฝึกฝนการเขียนที่มีฝึกเขียนเป็นกลุ่มย่อย รายคู่ หรือรายบุคคลผ่านสถานการณ์ใหม่ ที่ออกแบบกิจกรรมที่ทำให้สำคัญกับการฝึกฝนการเขียนสะกดคำอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เด็กได้ใช้ความรู้ในเรื่องหลักการสะกดคำมาเพื่อสนับสนุนการเขียนโดยจะปรากฏในผลงานเขียน สอดคล้องกับ Rief and Heimburge (2007) การสร้างความสมดุลในด้านช่องทางการเรียนรู้ ที่ครูต้องจัดการสอนหลากหลายวิธีเพื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูต้องจัดให้มีทั้งกิจกรรมที่เด็กได้ทำงานคนเดียว หรือกิจกรรมที่ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเป็นการช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น และการที่เด็กที่ได้ทำกิจกรรมประยุกต์ใช้ความรู้โดยจัดอย่างสม่ำเสมอบนฐานความรู้เดิมจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทางภาษา

2. การเขียนประโยค

ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียน ด้านการเขียนประโยคอย่างง่าย ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 5.64 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 4.04 เป็นเพราะชั้นการจัดการเรียนการสอน คือ ชั้นให้ความรู้ใหม่ ที่มีการอธิบายความรู้หรือทักษะทางภาษาใหม่และยกตัวอย่างประกอบ มีการระดมสมองเพื่อกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาของ การเขียน ผลัดกันพูดเรียบเรียงเนื้อหาและเขียนข้อความตามที่เรียบเรียงไว้ อ่านซ้ำเพื่อตรวจทานความถูกต้อง และแก้ไขข้อผิดพลาด ทำให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการเรียบเรียงประโยคอย่างเป็นขั้นตอนและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ในชั้นนี้ ส่งผลให้เด็กสามารถเขียนอิสระได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัย Jones (2015) ได้ศึกษาผลของการสอนเขียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของเด็กอนุบาล พบว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้การเขียนเชิงโต้ตอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ด้านการเขียนประโยคอย่างง่าย มากกว่ากลุ่มควบคุม และผลการวิจัยของ Roth and Guinea (2011) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้การเขียนเชิงโต้ตอบที่มีการพัฒนาการเขียนอิสระ พบว่า เด็กกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้การเขียนเชิงโต้ตอบมีการพัฒนาการเขียนอิสระ ด้านความคล่องในการเขียนประโยค มากกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ Graham and Harris (2016) ที่ชี้ให้เห็นว่า การสอนการเขียนอย่างเป็นทางการ คือมีการวางแผน เรียบเรียงเนื้อหา ลงมือเขียน ตรวจทานข้อความ และปรับแก้ โดยการชี้แนะของครูช่วยให้เด็กสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้เมื่อต้องเขียนอิสระและทำให้งานเขียนของเด็กคุณภาพดีขึ้น

3. การเขียนตามวิธีการเขียน

ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียน ด้านการเขียนตามวิธีการเขียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 4.12 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 2.86 ทั้งนี้เป็นเพราะการเด็กและครูได้ผลัดกันเขียนคำหรือประโยค ทำให้เด็กจะเห็นการเขียนที่ผิดจากเขียนของตนเอง หรือเพื่อน โดยครูทำหน้าที่ช่วยเหลือผ่านการพูดคุยให้เด็กสังเกตส่วนประกอบต่าง ๆ ของคำที่เขียนว่ามีส่วนใดที่ผิดพลาด และต้องแก้ไขให้ถูก สอดคล้องกับ Button et al. (1996) ที่กล่าวว่า

การเขียนเชิงโต้ตอบเมื่อผลัดกันเขียนทำให้เด็กมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการเขียนตอนที่เด็กจับปากกา และครูเป็นผู้เสริมต่อการเรียนรู้ให้แก่เด็กผ่านการใช้คำถามที่คำนึงความรู้เดิมของเด็กซึ่งทำให้เด็กมุ่งความสนใจไปที่ส่วนการเขียนตามทิศทาง การเขียน การเว้นวรรค การเขียนประโยคจากซ้ายไปขวา โดยการทำให้สิ่งเหล่านี้ อย่างสม่ำเสมอจะช่วยเหลือเด็กในการเขียนได้

4. การใช้คำให้เหมาะกับบริบท

ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนด้านการใช้คำให้เหมาะกับบริบทของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 4.88 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.68 ทั้งนี้เป็นเพราะในชั้นสร้างประสบการณ์ที่มีการฟังนิทาน เรื่องสั้น บทร้อยกรอง และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เด็กมีข้อมูลทางภาษาเพิ่มมากขึ้น เช่น รู้คำเพิ่มขึ้น มีความเข้าใจต่อคำศัพท์ใหม่ รู้บริบทของการใช้คำให้ตรงตามความหมายและสถานการณ์ และชั้นให้ความรู้ใหม่ที่มีการผลัดกันพูดเรียงเนื้อหาที่ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในการใช้คำแต่ละคำให้สอดคล้องกับบริบท ซึ่งสอดคล้องกับ McCarrier et al. (2000) ที่กล่าวว่า การพูดคุยเกี่ยวกับประสบการณ์ การอ่าน และฟังวรรณกรรมช่วยให้เด็กขยายวงคำศัพท์ รู้จักภาษาเขียนมากขึ้น และสามารถพูดและเขียนคำที่พบเห็นจากเนื้อเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้ และการเขียนเชิงโต้ตอบช่วยสร้างความเข้าใจเรื่องการใช้คำให้เหมาะกับบริบทของประโยคที่เขียน ซึ่งเกิดจากการพูดคุยเพื่อเลือกคำที่ใช้เขียนประโยคให้สามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรศึกษาชั้นการสอนอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจ และเมื่อนำกระบวนการสอนไปใช้ในครูควรดำเนินกิจกรรมที่เด็กและครูมีบทบาทในการทำกิจกรรมอย่างสมดุล

1.2 ครูควรคำนึงถึงระดับความสามารถของนักเรียนรายบุคคลและรายกลุ่มซึ่งจะนำไปสู่การให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้จากครูหรือเพื่อนในห้องเรียนซึ่งจะช่วยพัฒนานักเรียนให้สามารถทำในสิ่งที่เขาทำได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวสมดุลและกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนในระดับชั้นอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาการแนวสมดุลภาษาและกลยุทธ์การเขียนเชิงโต้ตอบโดยบูรณาการจัดการเรียนการสอนกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา หรือ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

บันลือ พฤกษ์วัน. (2538). *มิติใหม่ในการสอนอ่าน*. ไทยวัฒนาพานิช.

วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สร้อยสน สกลรักษ์. (2560). *การศึกษารูปแบบ วิธีการสอน และวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ของการสอน
อ่าน-เขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาในสมัยรัชกาลที่ ๙*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *รายงานผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ ปีการศึกษา 2559*. บริษัท
ที. เค. เอส. สยามเพลส แมเนจเม้นท์ จำกัด.
อารี สันทรวี. (2550). *สอนภาษาไทยแนวสมดุคภาษา*. สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก

ภาษาอังกฤษ

Button, K., Johnson, M. J., & Furgerson, P. (1996). Interactive writing in a primary classroom. *The reading teacher, 49*(6), 446-454.

Graham, S., & Harris, K. R. (2016). A path to better writing. *The Reading Teacher, 69*(4), 359-365.

Jones, O. D. (2015) Effects of writing instruction on kindergarten students' writing achievement: An experimental study. *The Journal of Educational Research, 108*(1), 35-44.

McCarrier, A., Pinnell, G. S., & Fountas, I. C. (2000). *Interactive writing: How language & literacy come together, k-2*. Heinemann.

Roth, K., & Guinee, K. (2011). Ten minutes a day: The impact of interactive writing instruction on first graders' independent writing. *Journal of Early Childhood Literacy, 11*(3), 331-361.

Rief, S. F., & Heimburge, J. A. (2007). *How to reach and teach all children through balanced literacy*. Jossey-Bass.

Tompkins, G. E. (2018). *Literacy for the 21st century: A balanced approach*. Pearson Education.